

Warszawa, dnia 25 marca 2019 r.

Opinia

Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Izby Radców Prawnych

dotycząca oceny przepisów projektu ustawy o elektronicznej doręczeniu oraz o zmianie niektórych innych ustaw w zakresie brzmienia artykułów: 36, 50, 58, 72, 81, 84.

Niniejszą opinię przygotowano na podstawie projektu Ustawy o elektronicznej doręczeniu oraz o zmianie niektórych innych ustaw (dalej: Ustawa) w wersji z dnia 12 lutego 2019 r. dostępnej na stronie Rządowego Centrum Legislacji. Opinię rozpoczynają uwagi o ogólnym charakterze przedstawiające zarysy projektowanego systemu doręczeń elektronicznych. Następnie odniesiono się w niej do przepisów zmieniających ustawę z dnia 23 listopada 2012 r. –Prawo pocztowe (dalej: PP). Jest to związane z tym, że system doręczeń przewidziany w Ustawie ma się opierać na istotnej roli operatora wyznaczonego. Kolejna część niniejszej opinii dotyczy przepisów zmieniających ustawę z dnia 5 września 2016 r. o usługach zaufania oraz identyfikacji elektronicznej (dalej: UZIE) wprowadzających standard usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego. Dalej odniesiono się do przepisów zmieniających ustawę z dnia 6 marca 2018 r. o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i Punkcie Informacji dla Przedsiębiorcy (dalej: UCEDIG) oraz do przepisów zmieniających ustawę z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (dalej: UKRS). Przepisy te dotyczą nałożenia na podmioty zarejestrowane w CEDIG i KRS obowiązku posiadania skrzynki doręczeń. W kolejnych częściach niniejszej opinii zamieszczono uwagi do przepisów zmieniających ustawę z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (dalej: KPA) oraz do przepisów zmieniających ustawę z dnia 30 sierpnia 2002 r. - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (UPSA).

1. Uwagi ogólne dotyczące projektu ustawy o elektronizacji doręczeń oraz o zmianie niektórych innych ustaw

Projekt Ustawy wpisuje się w wieloletnią już strategię państwa w zakresie informatyzacji działalności podmiotów publicznych. Została ona sformułowana w licznych dokumentach o charakterze politycznym. Przepisy mające służyć realizacji wspomnianej strategii funkcjonują już od dawna w ustawie z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2017 r. poz. 570, 2018 r. poz. 1000, 1544 i 1669, 2019 r. poz. 60, dalej: UIDPRZP). Bez wątpienia proponowane w Ustawie rozwiązania w zakresie elektronizacji doręczeń mogą przyczynić się do bardziej dynamicznego rozwoju usług elektronicznych świadczonych przez podmioty publiczne. Wprowadzenie doręczeń elektronicznych w miejsce przesyłek rejestrowanych dostarczanych tradycyjnie bez wątpienia może przyczynić się do kompleksowego załatwiania spraw drogą elektroniczną. Projekt Ustawy jeżeli chodzi o jej cele i ogólne założenia należy ocenić pozytywnie.

Projekt Ustawy zakłada stworzenie jednego systemu doręczeń elektronicznych mającego zastosowanie w różnych postępowaniach. Rozwiązania przyjęte w Ustawie są wzorowane na przepisach rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym oraz uchylającym dyrektywę 1999/93/WE (Dz. Urz. UE L 257 z 28.08.2014) (dalej: rozporządzenie 910/2014). Stosownie do art. 3 pkt 36 wskazanego rozporządzenia usługa rejestrowanego doręczenia elektronicznego oznacza usługę umożliwiającą przesłanie danych między stronami trzecimi drogą elektroniczną, zapewniającą dowody związane z posługiwaniem się przesyłanymi danymi, w tym dowód wysłania i otrzymania danych, oraz chroniącą przesyłane dane przed ryzykiem utraty, kradzieży, uszkodzenia lub jakiegokolwiek nieupoważnionej zmiany.

Ogólnie rzecz ujmując, stosownie do rozwiązań proponowanych przez ustawodawcę w opiniowanej Ustawie wymiana korespondencji w postaci elektronicznej ma się odbywać za pośrednictwem udostępnionych skrzynek doręczeń, będących środkami komunikacji elektronicznej, za pomocą których realizowana będzie publiczna usługa

rejestrowanego doręczenia elektronicznego lub kwalifikowana usługa rejestrowanego doręczenia elektronicznego. W razie przyjęcia Ustawy w proponowanym kształcie będą funkcjonowały następujące rodzaje skrzynek:

- 1) elektroniczna skrzynka podawcza – skrzynka doręczeń podmiotu publicznego udostępniana przez operatora wyznaczonego;
- 2) elektroniczna skrzynka doręczeń – skrzynka doręczeń podmiotu niepublicznego udostępniana przez operatora wyznaczonego;
- 3) kwalifikowana skrzynka doręczeń – skrzynka doręczeń podmiotu niepublicznego udostępniana przez kwalifikowanego dostawcę usług zaufania w ramach kwalifikowanej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego.

W ramach systemu doręczeń elektronicznych będą funkcjonowały:

- 1) publiczna usługa rejestrowanego doręczenia elektronicznego, i
- 2) kwalifikowana usługa rejestrowanego doręczenia elektronicznego,

przy czym obie będą musiały spełniać standard usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego, aby zapewnić interoperacyjność całego systemu. Pierwsza z nich będzie świadczona przez operatora wyznaczonego, a druga przez dostawcę usług zaufania.

W projekcie Ustawy przewidziano obowiązek podmiotów publicznych posiadania elektronicznej skrzynki podawczej oraz korzystania z niej w celu doręczania korespondencji. Warto przy tym podkreślić, że zawsze będą one posiadały jedną skrzynkę. Podmioty niepubliczne, z wyjątkiem podmiotów wpisanych do CEIDG oraz KRS, nie mają obowiązku korzystania z doręczeń elektronicznych i nie muszą posiadać skrzynek doręczeń. Mogą one posiadać jedną skrzynkę doręczeń wpisaną do bazy adresów elektronicznych, ale także mogą posiadać nieograniczoną liczbę kwalifikowanych skrzynek doręczeń. Stosownie do założeń projektu Ustawy podmiot publiczny korespondencję do podmiotu niepublicznego powinien kierować przede wszystkim na adres skrzynki wpisany do bazy adresów elektronicznych. Jeżeli zaś adres skrzynki podmiotu niepublicznego nie został wpisany do bazy adresów elektronicznych podmiot publiczny powinien doręczać nadawaną przez siebie korespondencję na adres

skrzynki, z którego została nadana korespondencja przez podmiot niepubliczny. W przypadku braku możliwości ustalenia adresu skrzynki w sposób określony powyżej podmiot publiczny powinien doręczać korespondencję przy użyciu publicznej usługi hybrydowej.

Stosownie do założeń projektu Ustawy publiczna usługa hybrydowa ma stanowić usługę pocztową polegającą na przesyłaniu przesyłek pocztowych przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, jeżeli na etapie przyjmowania, przemieszczania lub doręczania przekazu informacyjnego przyjmują one fizyczną formę przesyłki listowej zawężoną do tych przypadków, kiedy nadawcą lub odbiorcą korespondencji jest podmiot publiczny.

2. Uwagi do przepisów zmieniających ustawę z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 2188)

W świetle projektu Ustawy wiodącą rolę na rynku doręczeń elektronicznych będzie odgrywał operator wyznaczony, czyli stosownie do jej art. 2 pkt 7 podmiot, o którym mowa w art. 3 pkt 12 PP. Przepisy te zaś definiują pojęcie operatora pocztowego, czyli przedsiębiorcy uprawnionego do wykonywania działalności pocztowej na podstawie wpisu do rejestru operatorów pocztowych. Ustawodawca nie odesłał tu więc do pojęcia operatora wyznaczonego w znaczeniu używanym w przepisach PP, którym jest operator pocztowy zobowiązany do świadczenia usług powszechnych (art. 3 pkt 13 PP). Z uzasadnienia projektu Ustawy nie wynika czy jest to wynikiem pomyłki, czy też jest to działanie zamierzone. Wydaje się, że zamierzeniem ustawodawcy było jednak przyjęcie dla celów Ustawy pojęcia operatora wyznaczonego stosowanego w przepisach PP. Do takiego wniosku prowadzi chociażby treść art. 4 ust. 1 Ustawy. Można tu też przywołać przepisy Ustawy zmieniające przepisy art. 71, 73, 75, 77, 78, 79 PP, które dotyczą wyboru operatora wyznaczonego i wykonywania nałożonych na niego obowiązków, ale w znaczeniu przyjętym na potrzeby stosowania PP, a nie Ustawy. Z proponowanych zmian wynika, że w przyszłości operator wyznaczony w rozumieniu przyjętym w Ustawie zawsze będzie musiał być operatorem wyznaczonym w znaczeniu przepisów PP.

W projekcie Ustawy wskazano, że operatorem wyznaczonym jest operator pocztowy, a zatem przedsiębiorca, który świadczy przynajmniej jedną z usług pocztowych wymienionych w art. 2 ust. 1 PP, czyli usług, które w prawodawstwie UE mają status usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym, na warunkach mających gwarantować wypełnianie ich celów. Spośród usług pocztowych szczególny charakter mają usługi powszechne, czyli usługi do których państwo musi zapewnić dostęp wówczas, gdy nie mogą one być świadczone w normalnych warunkach rynkowych. W PP brak definicji legalnej usług tego rodzaju, jedynie ich zakres został wskazany w art. 45 PP przez wymienienie rodzajów usług pocztowych, do których świadczenia jest zobowiązany operator wyznaczony. Warto przy tym nadmienić, że zakres ten został znacznie zawężony w porównaniu do przepisów poprzednio obowiązujących ze względu na liberalizację rynku usług pocztowych, czyli dążenie do sytuacji, w której jak największa liczba usług pocztowych jest świadczona w warunkach konkurencji przy użyciu mechanizmów rynkowych.

Z projektu Ustawy wynika, że zakres usług świadczonych przez operatora wyznaczonego został rozszerzony o nowy rodzaj usługi pocztowej, tj. usługę hybrydową oraz niebędącą usługą pocztową – publiczną usługę rejestrowanego doręczenia elektronicznego. Do świadczenia obu wymienionych tu usług ustawodawca zobowiązał operatora wyznaczonego w rozumieniu przepisów PP, czyli zobowiązanego do świadczenia usług powszechnych. Jest to zadziwiające chociażby z tego względu, że publiczna usługa rejestrowanego doręczenia elektronicznego nie jest uznawana za usługę pocztową i nie wchodzi w zakres definicji, o której mowa w art. 2 PP, tym bardziej nie stanowi ona usługi powszechnej.

Model przyjęty w Ustawie zakłada działanie operatora pocztowego zwanego operatorem wyznaczonym, który obok usług powszechnych świadczy publiczną usługę rejestrowanego doręczenia elektronicznego oraz udostępnia elektroniczne skrzynki podawcze podmiotom publicznym i elektroniczne skrzynki doręczeń podmiotom niepublicznym. Obok owego operatora zaś mają działać kwalifikowani dostawcy usług zaufania świadczący kwalifikowane usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego. Zgodnie z intencją prawodawcy przyjęty w Ustawie model ma służyć kreowaniu rynku

konkurencyjnego. Przeczy temu jednak eksponowanie w przepisach Ustawy roli operatorów pocztowych, a zwłaszcza operatora wyznaczonego. To oznacza, że świadczenie publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego, czyli usługi, która nie jest usługą pocztową w rozumieniu przepisów PP, będzie w przyszłości możliwe jedynie przez podmioty posiadające status operatora pocztowego i w dodatku takiego, który posiada odpowiednie warunki do świadczenia usług powszechnych.

W okresie przejściowym, czyli do dnia 31 grudnia 2025 r., obowiązki operatora wyznaczonego wynikające z projektu Ustawy powierzone zostają operatorowi wyznaczonemu, o którym mowa w art. 3 pkt 13 PP, czyli świadczącej obecnie usługi powszechne Poczcie Polskiej. Przyjęcie takiego rozwiązania oczywiście można uzasadnić tym, że obecnie jedynie Poczta Polska jest najbardziej predestynowana do świadczenia usług tego rodzaju ze względu na stan konkurencji na rynku usług pocztowych. Takie umocnienie pozycji tego operatora rodzi jednak obawy o stan konkurencji na rynku pocztowym. Można mieć wątpliwości odnośnie do tego czy w przyszłości do konkursu na operatora wyznaczonego będą mogły przystąpić inne podmioty niż Poczta Polska i jakie będą ich szanse na jego wygraną, innymi słowy czy będą mogły sprostać wymaganiom, które określono w PP i Ustawie. Podniesione wyżej wątpliwości zdają się potwierdzać proponowane zmiany art. 71, 73, 75, 77, 78, 79 PP dotyczące wyboru operatora wyznaczonego i wykonywania nałożonych na niego obowiązków.

Połączenie obowiązku świadczenia wszystkich wymienionych wyżej usług w rękach jednego operatora nie jest zasadne w kontekście przepisów regulujących warunki świadczenia oraz ustalania opłat za świadczenie usług powszechnych i usług, o których mowa w projekcie Ustawy. Proponowane zmiany przepisów PP mogą w praktyce prowadzić do nieuprawnionego rozszerzenia zakresu usług powszechnych. Jest to zabieg niebezpieczny z punktu widzenia funkcjonowania konkurencji na rynku. Tymczasem w przepisach PP, których zmiany przewidziano Ustawą świadczenie usług powszechnych i publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego oraz publicznej usługi hybrydowej niejako połączono w procedurze wybierania operatora wyznaczonego. Oznacza to, że operator chcący świadczyć usługi powszechne w rozumieniu PP musi też posiadać zdolność do świadczenia publicznej usługi

rejestrowanego doręczenia elektronicznego i publicznej usługi hybrydowej. I odwrotnie podmiot chcący świadczyć obie wymienione usługi musi też świadczyć usługi powszechne. Wprawdzie w prawie UE dopuszcza się powierzenie świadczenia usług powszechnych różnym operatorom, ale w świetle art. 46 PP przyjęcie takiego rozwiązania w Polsce wydaje się mało prawdopodobne.

Podsumowując zatem do świadczenia usług, o których mowa w Ustawie zobowiązany będzie operator wyznaczony, czyli taki, który świadczy usługi powszechne oraz publiczną usługę rejestrowanego doręczenia elektronicznego i publiczną usługę hybrydową. Podmioty publiczne będą zobowiązane do korzystania z jego usług, które będą miały charakter odpłatny. Co więcej zmiany przepisów PP przewidziane Ustawą powodują, że niezasadnie łączy się funkcję operatora wyznaczonego jako świadczącego usługi powszechne i jako świadczącego usługi, o których mowa w Ustawie. Zmiany tych przepisów powodują na przykład, że usługi powszechne i usługi wymienione w Ustawie czasami są traktowane przez prawodawcę jednolicie, a czasami rozłącznie, co może rodzić wiele problemów w procesie stosowania prawa. Będzie bowiem prowadziło do sytuacji, w której np. operator zdolny do świadczenia usług powszechnych nie będzie mógł przystąpić do konkursu, ponieważ nie będzie zdolny do świadczenia np. publicznej usługi doręczenia elektronicznego. To znacznie ograniczy konkurencję na rynku, którego już teraz istotną cechą jest niski udział operatorów alternatywnych zdolnych do konkurowania z Poczta Polska.

3. Uwagi do przepisów zmieniających ustawę z dnia 5 września 2016 r. o usługach zaufania oraz identyfikacji elektronicznej (Dz. U. 2019 poz. 162)

Zmiany proponowane w UZIE należy ocenić pozytywnie. Prowadzą one do wykształcenia standardu usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego, co zaś ma zapewnić interoperacyjność zarówno publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego, jak i kwalifikowanych usług rejestrowanego doręczenia elektronicznego, ale także możliwość transgranicznej wymiany danych. Standard, o którym mowa w UZIE pozwoli na ustalenie jednolitych zasad komunikacji dla wszystkich rodzajów skrzynek doręczeń. Obowiązek świadczenia usług

rejestrowanego doręczenia elektronicznego zgodnie ze standardem, o którym mowa w UZIE nałożono zarówno na operatora wyznaczonego (w przepisach PP), jak i na kwalifikowanych dostawców usług zaufania (w przepisach UZIE).

4. Uwagi do przepisów zmieniających ustawę z dnia 6 marca 2018 r. o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i Punkcie Informacji dla Przedsiębiorcy (Dz. U. poz. 647, 1544, 1629, 2244 oraz z 2019 r. poz. 60)

Zmiany w UCEIDG stanowią konsekwencję założenia przewidzianego w art. 23 ust. 8 pkt 2 Ustawy, że utworzenie elektronicznej skrzynki doręczeń (udostępnianej przez operatora wyznaczonego) w przypadku osoby fizycznej będącej przedsiębiorcą wpisanym do CEDIG następuje automatycznie po otrzymaniu przez ministra właściwego do spraw informatyzacji danych przekazanych z CEIDG. Z projektowanych zmian UCEDIG wynika, że przedsiębiorcy wpisani do CEIDG będą zobowiązani do posiadania skrzynki doręczeń, której adres będzie wpisany do bazy adresów elektronicznych. Może to być elektroniczna skrzynka doręczeń udostępniana przez operatora wyznaczonego w ramach świadczenia publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego lub wskazana przez przedsiębiorcę kwalifikowana skrzynka doręczeń dostarczana przez kwalifikowanego dostawcę usług zaufania w ramach kwalifikowanej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego. Skrzynka ta będzie służyła jedynie komunikacji w sprawach związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą.

Nie wydaje się prawidłowym rozwiązaniem, aby jak wskazano w art. 23 Ustawy elektroniczna skrzynka doręczeń dla przedsiębiorcy wpisanego do CEIDG była tworzona automatycznie, ten zaś nie chcąc korzystać z usług świadczonych przez operatora wyznaczonego musiał podjąć działania mające na celu zrezygnowanie z nich i wskazanie kwalifikowanego dostawcy usług rejestrowanego doręczenia elektronicznego. Wydaje się, że może to uprzywilejowywać operatora wyznaczonego jako świadczącego usługi regulowane Ustawą, ponieważ będzie wiązało się z koniecznością podejmowania wielu działań przez przedsiębiorcę. Lepszym rozwiązaniem wydaje się pozostawienie decyzji w tym zakresie przedsiębiorcy na etapie składania wniosku do CEDIG, w którym mógłby

wskazać czy zamierza korzystać z usług operatora wyznaczonego, czy też kwalifikowanego dostawcy usług rejestrowanego doręczenia elektronicznego. Takie rozwiązanie wydaje się bardziej pożądane szczególnie wobec uzasadnienia do projektowanej Ustawy, w którym wskazano, że „Podmioty niepubliczne natomiast otrzymają pełną swobodę co do wyboru dostawcy usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego i będą mogły wskazać operatora wyznaczonego lub nawet korzystać z usług kilku kwalifikowanych dostawców usług zaufania świadczących kwalifikowane usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego”. Postulowana swoboda przedsiębiorców zostanie jednak ograniczona, ponieważ wybór operatora wyznaczonego zostanie im narzucony, choć oczywiście będą mogli oni zmienić usługodawcę, ale można mieć wątpliwości ilu przedsiębiorców będzie gotowych podjąć ten wysiłek.

W kontekście założeń projektowanej Ustawy niezbyt zrozumiałe wydaje się proponowane brzmienie art. 36 ust. 1 UCEDIG stosownie, do którego „Minister właściwy do spraw gospodarki doręcza pisma przedsiębiorcy wpisanemu do CEIDG na wpisany do CEIDG adres do doręczeń albo adres skrzynki w rozumieniu ustawy z dnia 2019 r. o elektronicznej korespondencji oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. z ... r.)”. Brzmienie tych przepisów sugeruje bowiem, że odmiennie niż wskazano w art. 21 ust. 2 Ustawy minister właściwy do spraw gospodarki może doręczyć pismo przedsiębiorcy wpisanemu do CEDIG według własnego wyboru albo na adres do doręczeń wpisany do CEDIG, albo na adres skrzynki. Tymczasem z art. 21 ust. 2 Ustawy wynika inna zasada doręczania pism przedsiębiorcy właśnie na adres skrzynki, a na inny adres dopiero, gdy doręczenie na adres skrzynki nie jest możliwe. Spowoduje to, że minister właściwy do spraw gospodarki w kontaktach z przedsiębiorcami będzie działał na odmiennych zasadach niż inne podmioty publiczne, o których mowa w Ustawie. Nie jest przy tym przekonujące stanowisko wyrażone w uzasadnieniu do projektu Ustawy, że zmiany w art. 36 są konsekwencją wprowadzenia obowiązku posiadania adresu skrzynki przez osoby wpisane do CEIDG. Ogólny obowiązek doręczenia korespondencji w omawianej tu sytuacji będzie bowiem wynikał bezpośrednio z przepisów Ustawy. Nie przekonuje też wyrażony w owym uzasadnieniu argument, że w projektowanym art. 36 ust. 1 UCEDIG pozostawiono możliwość przesłania korespondencji na zwykły adres

do doręczeń na potrzeby umożliwienia realizacji korespondencji w okresie przejściowym, a także na ewentualność, kiedy – w przypadkach wyszczególnionych w projekcie ustawy – nie będzie możliwe przesłanie korespondencji w postaci elektronicznej. Te sytuacje bowiem zostały uregulowane w przepisach Ustawy. Nie ma więc potrzeby dublowania przepisów w tym zakresie nawet biorąc pod uwagę to, że zamierzeniem prawodawcy jest prawdopodobnie utrzymanie funkcji jaką przepis art. 36 ust. 1 UCEDIG spełnia obecnie.

5. Uwagi do przepisów zmieniających ustawie z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 2018 r. poz. 986, 1544, Dz.U. 2019 r. poz. 55, 60)

W art. 23 ust. 8 pkt 1 projektowanej Ustawy wskazano, że utworzenie elektronicznej skrzynki doręczeń (udostępnianej przez operatora wyznaczonego) w przypadku podmiotu wpisanego do KRS następuje automatycznie po otrzymaniu przez ministra właściwego do spraw informatyzacji danych przekazanych z KRS. Z projektowanych zmian UKRS wynika, że podmioty wpisane do KRS będą zobowiązane do posiadania skrzynki doręczeń, której adres będzie wpisany do bazy adresów elektronicznych. Może to być elektroniczna skrzynka doręczeń udostępniana przez operatora wyznaczonego w ramach świadczenia publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego lub wskazana przez podmiot wpisany do KRS kwalifikowana skrzynka doręczeń dostarczana przez kwalifikowanego dostawcę usług zaufania w ramach kwalifikowanej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego. Skrzynka ta będzie służyła jedynie komunikacji w sprawach związanych z prowadzoną działalnością. Z projektowanych przepisów wynika, że elektroniczna skrzynka doręczeń dla podmiotu wpisanego do KRS będzie tworzona automatycznie, ten zaś nie chcąc korzystać z usług świadczonych przez operatora wyznaczonego powinien podjąć działania mające na celu zrezygnowanie z nich i wskazanie kwalifikowanego dostawcy usług rejestrowanego doręczenia elektronicznego. Może to uprzywilejowywać operatora wyznaczonego jako świadczącego usługi regulowane Ustawą, ponieważ będzie wiązało się z koniecznością podejmowania wielu działań przez podmiot wpisany do KRS. Lepszym rozwiązaniem

wydaje się pozostawienie decyzji w tym zakresie podmiotowi, o którym tu mowa na etapie składania wniosku do KRS, w którym mógłby wskazać czy zamierza korzystać z usług operatora wyznaczonego czy też kwalifikowanego dostawcy usług rejestrowanego doręczenia elektronicznego. Takie rozwiązanie wydaje się bardziej pożądane zwłaszcza w świetle brzmienia uzasadnienia do projektowanej Ustawy, w której wskazano, że „Podmioty niepubliczne natomiast otrzymają pełną swobodę co do wyboru dostawcy usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego i będą mogły wskazać operatora wyznaczonego lub nawet korzystać z usług kilku kwalifikowanych dostawców usług zaufania świadczących kwalifikowane usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego”. Brzmienie przepisów Ustawy i UKRS prowadzi do wniosku, że postulowana swoboda, jeżeli chodzi o podmioty podlegające wpisowi do KRS, zostanie ograniczona, ponieważ wybór operatora wyznaczonego zostanie im narzucony, choć oczywiście będą mogły one go zmienić, ale można mieć wątpliwości, ile podmiotów będzie gotowych podjąć działania w tym celu.

Wątpliwości budzi planowana zmiana art. 3a UKRS, która polega na dodaniu do obecnie obowiązujących przepisów ustępu 4, w którym wskazano, że „System teleinformatyczny, o którym mowa w ust. 1, służy także do prowadzenia komunikacji z wykorzystaniem skrzynek doręczeń w rozumieniu art. 2 pkt 13 ustawy z dnia ... 2019 r. o elektronicznej korespondencji oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. z ... r.)”. Uzasadniając tę zmianę w UKRS, prawodawca wyjaśnia, że jej celem jest rozszerzenie funkcjonalności systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 3a UKRS o prowadzenie komunikacji z wykorzystaniem skrzynek doręczeń. Dzięki temu otwiera się możliwość korzystania przez sądy rejestrowe z publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego za pośrednictwem obecnie funkcjonującego rozwiązania. Zmianę tę można ocenić pozytywnie, ale pod warunkiem, że podobne regulacje wprowadzono by w odniesieniu do innych systemów teleinformatycznych stosowanych przez podmioty publiczne, np. ZUS. Inne systemy teleinformatyczne posiadające możliwości rozszerzenia ich funkcjonalności w tym zakresie również mogłyby być wykorzystywane do komunikacji z wykorzystaniem skrzynek doręczeń.

Kolejna zmiana projektowana w UKRS dotyczy dodania art. 17a o następującym brzmieniu: „Art. 17a. Podmiot, o którym mowa w art. 1 ust. 2 pkt 1 i 2, wpisany do Rejestru obowiązany jest posiadać skrzynkę doręczeń w rozumieniu art. 2 pkt 13 ustawy z dnia ... 2019 r. o elektronicznej doręczeń oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. z ... r.), wpisaną do bazy adresów elektronicznych w rozumieniu art. 2 pkt 2 ustawy z dnia ... 2019 r. o elektronicznej doręczeń oraz o zmianie niektórych innych ustaw, służącą do komunikacji w zakresie spraw związanych z prowadzoną działalnością”. Należy ją ocenić pozytywnie, ponieważ doprecyzowuje ona art. 23 ust. 8 pkt 1 Ustawy, gdzie jest mowa o wszystkich podmiotach wpisanych do KRS, a zatem również podmiotach wpisanych do rejestru dłużników niewypłacalnych. Można wszakże rozważyć zamieszczenie przepisów w tym zakresie w samej Ustawie, a dokładnie w jej art. 23 ust. 8 pkt 1.

6. Uwagi do przepisów zmieniających ustawę z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2096 oraz z 2019 r. poz. 60)

Obecnie obowiązujący art. 14 § 1 KPA wprowadza zasadę załatwiania spraw w formie pisemnej oraz w formie dokumentu elektronicznego. Możliwość załatwienia sprawy w tej drugiej formie zależy od brzmienia przepisów szczególnych (niektóre zastrzegają konieczność zachowania formy pisemnej) oraz wyboru organu prowadzącego postępowanie. W przypadku załatwienia sprawy w formie dokumentu elektronicznego konieczne jest też spełnienie przesłanek wymienionych w ustawie z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz.U.z2016r. poz. 1030 i 1579, dalej: UŚUDE). W KPA można też zaobserwować wielość znaczeń nadawanych pojęciu dokumentu elektronicznego, co może zakłócać jednolite stosowanie przepisów tego aktu prawnego. Tym bardziej na uznanie zasługuje projektowana zmiana art. 14 § 1 KPA, w którym przyjęto zasadę, że sprawy w postępowaniu administracyjnym są załatwiane pisemnie, a ich utrwalenie następuje na piśmie utrwalonym w postaci pisemnej lub elektronicznej. Należy podkreślić, że w postępowaniu administracyjnym zawsze obowiązywała zasada pisemności, pomimo wprowadzenia przepisów do KPA

dopuszczających załatwienie sprawy w formie elektronicznej. Projektowane przepisy tę zasadę utrzymują i podkreślają jej znaczenie. Stanowią jednocześnie odpowiedź na wyzwania nowych technologii i możliwość, a nawet konieczność, ich zastosowania w postępowaniu administracyjnym.

Mając na uwadze powyższe założenia równoważności pism służących załatwianiu spraw bez względu na to, czy zostały sporządzone i utrwalone w postaci elektronicznej czy na papierze, prawodawca projektuje istotne zmiany w art. 14 KPA. Przewiduje rezygnację z zasady załatwiania spraw w formie pisemnej lub w formie dokumentu elektronicznego. W zamian proponuje załatwianie spraw „na piśmie utrwalonym w postaci papierowej lub elektronicznej”, „z wykorzystaniem pism generowanych automatycznie” oraz „z wykorzystaniem usług online”. Proponowany nowy przepis w art. 14 §1a równoważy załatwianie spraw za pomocą pism utrwalonych w postaci papierowej lub elektronicznej, dodając przy tym zasadę, że pisma służące załatwianiu spraw opatruje się podpisem. W przypadku pism utrwalonych na papierze – podpisem własnoręcznym, a w przypadku pism w postaci elektronicznej – podpisem elektronicznym równoważnym z podpisem własnoręcznym, czyli kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym lub podpisem osobistym. Dzięki zasadzie wyrażonej w art. 14 §1a nie będzie potrzeby dodawania w innych przepisach KPA specjalnych wskazań dotyczących podań wniosków, decyzji, postanowień, wezwań, zaświadczeń i innych rodzajów pism w postaci elektronicznej.

W kontekście projektowanych zmian wątpliwości jednak budzi art. 14 § 1b KPA dotyczący załatwiania spraw z wykorzystaniem pism generowanych automatycznie i opatrzonych kwalifikowaną pieczęcią elektroniczną organu. Przyjęcie tych przepisów może rodzić wiele problemów w praktyce ze względu na brak legalnej definicji pojęcia kwalifikowanej pieczęci elektronicznej w przepisach Ustawy. Wprawdzie UZIE posługuje się pojęciem pieczęci elektronicznej i zaawansowanej pieczęci elektronicznej. Nie użyto w niej jednak pojęcia kwalifikowanej pieczęci elektronicznej. Pojęcie to nie zostało też określone przez odesłanie do przepisów innego aktu prawnego.

Przyjęcie zmian w art. 14 KPA oznacza też konieczność zmian w innych przepisach KPA wszak pojęcie „załatwienia sprawy” należy rozumieć szeroko jako zbiór

wszystkich czynności podejmowanych w toku postępowania. W związku z wprowadzeniem ogólnej zasady, że każda sprawa może być załatwiona z wykorzystaniem pism w postaci elektronicznej oraz wymagań dotyczących podpisywania i doręczania takich pism, uproszczone mogły zostać niektóre przepisy zawarte w art. 33, art. 37, art. 41, art. 50, art. 57, art. 63, art. 66a, art. 72, art. 107, art. 109, art. 117, art. 119, art. 120, art. 122f, art. 124, art. 125, art. 138, art. 163c, art. 217, art. 220, art. 238, zawierające szczególne uwarunkowania dla załatwiania spraw drogą elektroniczną w przypadku określonych rodzajów pism. Zmiany w tym zakresie w zasadzie zasługują na uznanie, ponieważ pozwolą ujednoczyć przepisy KPA, w których zamieszczono niejednorodną terminologię, np. „dokument elektroniczny” (art. 14 § 1), „pismo w formie dokumentu elektronicznego” (art. 46).

Zmiany projektowane w zakresie art. 33 KPA dotyczą wykreślenia przepisów dotyczących pełnomocnictwa udzielanego w formie dokumentu elektronicznego. Proponowane zmiany rodzą wątpliwości czy prawodawca dopuszcza możliwość udzielania i przedstawiania organowi pełnomocnictwa w formie elektronicznej czy też formą wywołującą skutki prawne będzie wyłącznie forma pisemna. Może to doprowadzić do sytuacji sprzecznej z oczekiwaną przez ustawodawcę, czyli prowadzenia postępowań w formie elektronicznej. W świetle zasady pisemności, o której mowa w projektowanym art. 14 § 1 KPA wydaje się, że składanie pełnomocnictwa powinno odbywać się na piśmie utrwalonym w postaci pisemnej lub elektronicznej. Składanie pełnomocnictwa stanowi bowiem jedną z czynności w postępowaniu administracyjnym. Nie wynika to jednak jasno z projektowanego przepisu. Interpretując wskazany przepis można sięgnąć do art. 90 Ustawy, który stanowi, że „Ilekcć w przepisach dotyczących wnoszenia wniosków i innych dokumentów do podmiotów publicznych zawartych w odrębnych ustawach jest mowa o wnoszeniu na piśmie albo pisemnie należy przez to rozumieć zarówno pisma utrwalone w postaci papierowej opatrzone podpisem własnoręcznym, jak i pisma utrwalone w postaci elektronicznej opatrzone kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym lub podpisem osobistym”.

W projektowanym art. 39 KPA przewidziano istotne zmiany obecnie obowiązujących w procedurze administracyjnej zasad doręczeń. Jako zasadę przyjęto, że organ doręcza pisma elektronicznie na adres skrzynki, o której mowa w Ustawie. W przypadku, gdy nie będzie to możliwe organ doręczy pisma za pokwitowaniem z wykorzystaniem publicznej usługi hybrydowej albo przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. Dopiero w sytuacji, kiedy niemożliwym będzie doręczenie przez wykorzystanie jednego z wyżej wymienionych sposobów organ prześle pisma przesyłką rejestrowaną, o której mowa w art. 3 pkt 23 PP albo przez pracowników organu lub przez inne upoważnione osoby lub organy. Przyjęcie zasady, że doręczenie elektroniczne jest priorytetem przed doręczeniem papierowym jest celowe i ma na celu zrewolucjonizowanie dotychczasowego podejścia w tym zakresie.

W zasadzie projektowane przepisy art. 39 KPA można ocenić pozytywnie, ponieważ mają na celu dostosowanie przepisów KPA do przepisów Ustawy w zakresie doręczeń elektronicznych, a jednocześnie utrzymują możliwość doręczenia korespondencji w formie papierowej. Wątpliwości budzi jednak to, że w świetle projektowanych zmian art. 39 KPA organ administracji, w przeciwieństwie do tego, co ma miejsce po rządami obecnie obowiązujących przepisów, nie będzie mógł dokonać wyboru pomiędzy różnymi sposobami doręczenia. Zawsze będzie musiał jako zasadę stosować doręczanie korespondencji na adres skrzynki, a dopiero jeżeli to nie będzie możliwe, będzie mógł skorzystać z innych sposobów doręczania korespondencji. Przyjęcie takiego rozwiązania, zakładającego pewien automatyzm w sposobie doręczania korespondencji, pozbawi organ administracji możliwości szybkiego i elastycznego reagowania w niektórych sprawach, w których doręczenie korespondencji powinno nastąpić szybko. W szczególności dotyczy to decyzji wydanych z rygiorem natychmiastowej wykonalności, które z różnych względów należy dostarczyć stronie jak najszybciej. Nieuniknioną konsekwencją przyjęcia takiego rozwiązania jak w projektowanym art. 39 KPA będzie wydłużenie czasu postępowań administracyjnych. To zaś jest sprzeczne z ratio legis projektu Ustawy.

Oceniając proponowane zmiany art. 39 KPA można też mieć wątpliwości odnośnie do wymogu skorzystania z doręczenia przesyłki przy wykorzystaniu publicznej usługi hybrydowej za pokwitowaniem. Nie jest jasne jak w sensie technicznym to pokwitowanie ma wyglądać. Czy ma to być usługa wykraczająca poza standardowe świadczenie publicznej usługi hybrydowej? Czy pokwitowanie będzie wystawiał odbiorca dokumentu czy operator wyznaczony? Ma to istotne znaczenie dla organu prowadzącego postępowanie, bowiem od właściwie wystawionego pokwitowania będzie zależała skuteczność doręczenia i dalszych czynności w danej sprawie.

W projekcie Ustawy przewidziano dodanie art. 39(3) KPA w następującym brzmieniu: „§ 1. W przypadku doręczenia w sposób, o którym mowa w art. 39 § 1, doręczenie jest skuteczne: 1) jeżeli zostanie wystawiony dowód otrzymania, o którym mowa w art. 8 ustawy z dnia ... 2019 r. o elektronicznej doręczeniu oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. z ... r.), albo 2) po upływie czternastu dni, licząc od dnia wystawienia dowodu wysłania, o którym mowa w art. 8 ustawy z dnia ... 2019 r. o elektronicznej doręczeniu oraz o zmianie niektórych innych ustaw. § 2. W przypadku doręczenia w sposób, o którym mowa w art. 39 § 2 i 3, doręczenie jest skuteczne, jeżeli odbierający pismo potwierdzi doręczenie mu pisma swoim podpisem ze wskazaniem daty doręczenia, a w przypadku gdy odbierający pismo uchyla się od potwierdzenia doręczenia lub nie może tego uczynić, doręczający sam stwierdza datę doręczenia oraz wskazuje osobę, która odebrała pismo, i przyczynę braku jej podpisu”. Zmiany te budzą wątpliwości, jeżeli chodzi o tzw. fikcję doręczenia, która będzie się opierała o tzw. dowód wysłania. W projektowanych przepisach KPA nie przewidziano próby dwukrotnego doręczenia. Oceniając te przepisy należy pamiętać, że założeniem Ustawy jest system, w którym doręczenia w różnych sprawach i postępowaniach są dokonywane na jedną skrzynkę doręczeń posiadaną przez dany podmiot. To zaś oznacza, że podmioty, których adresy skrzynek są wpisane do rejestru będą zmuszone do ciągłego kontrolowania ich zawartości, aby uniknąć ewentualnych negatywnych konsekwencji zbyt późnego zapoznania się z treścią przesyłki. W projektowanych przepisach KPA nie przewidziano bowiem próby dwukrotnego doręczenia. To może zaś zniechęcać podmioty, które stosownie do przepisów Ustawy nie są zobowiązane

do posiadania adresu skrzynki, do skorzystania z usługi doręczenia elektronicznego. A zatem będzie prowadziło do sytuacji sprzecznej z oczekiwaną przez prawodawcę.

Proponowana zmiana art. 41 § 1 KPA dotyczy wykreślenia wyrazów „w tym adresu elektronicznego”. Stosownie do obecnie obowiązujących przepisów w toku postępowania strony oraz ich przedstawiciele i pełnomocnicy mają obowiązek zawiadomić organ administracji publicznej o każdej zmianie swojego adresu, w tym adresu elektronicznego. § 2. Wrazie zaniedbania obowiązku określonego w § 1 doręczenie pisma pod dotychczasowym adresem ma skutek prawny. Nie jest jasne dlaczego zrezygnowano z obowiązku powiadamiania o zmianie adresu elektronicznego.

Wątpliwości budzą też projektowane przepisy art. 117 § 2 KPA w zakresie dotyczącym ugody. Obecnie obowiązujące przepisy nakazują odczytanie treści ugody przez pracownika organu administracji zanim zostanie ona podpisana. Wyjątek stanowi tu sytuacja, w której ugoda została sporządzona w formie dokumentu elektronicznego. W proponowanych przepisach wyrazy „sporządzona w formie dokumentu elektronicznego”, zastępuje się wyrazami „zawarta z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej”. Nie wydaje się to zasadne. Pojęcie środków komunikacji elektronicznej nie zostało zdefiniowane w KPA. Można tu odnieść się do przepisów art. 3 pkt 4 UIDPRZP, który odsyła do art. 2 pkt 5 UŚUDE. Ten zaś środki komunikacji elektronicznej definiuje jako rozwiązania techniczne, w tym urządzenia teleinformatyczne i współpracujące z nimi narzędzia programowe, umożliwiające indywidualne porozumiewanie się na odległość przy wykorzystaniu transmisji danych między systemami teleinformatycznymi, a w szczególności pocztę elektroniczną. Należy podkreślić, że pojęcie środków komunikacji elektronicznej należy rozumieć bardzo szeroko, a więc również np. jako telefon komórkowy. Wydaje się, że w celu uniknięcia nieporozumień dotyczących jej treści bardzo istotne jest, aby ugoda zawarta w ten sposób została odczytana przed jej podpisaniem przez strony.

7. Uwagi do przepisów zmieniających ustawę z dnia 30 sierpnia 2002 r. - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2018 r. poz. 1302, 1467, 1629 oraz z 2019 r. poz. 11, 60)

Zmiany projektowane w UPSA należy ocenić pozytywnie zwłaszcza art. 12b § 1, w którym wskazano, że „Określony w ustawie warunek pisemności uważa się za zachowany, jeżeli pismo zostało utrwalone w postaci elektronicznej i podpisane w sposób, o którym mowa w art. 46 § 2a”. Bez wątplenia przysłuży się do zachowaniu jednolitej praktyki stosowania przepisów UPSA. Należałoby rekomendować wprowadzenie podobnych przepisów również w KPA. Niestety w zmianach projektowanych w UPSA widać dużą niekonsekwencję w posługiwaniu się przyjętymi pojęciami, np. „pisma utrwalone w postaci elektronicznej”; „pisma w postaci elektronicznej”.

Na projektowanych przepisach art. 37a UPSA również należałoby się wzorować, wprowadzając zmiany w art. 33 KPA. Wówczas te ostatnie nie budziłyby wątpliwości, o których mowa w pkt 6 niniejszej opinii. Stosownie do wskazanych przepisów „Pełnomocnictwo udzielone w postaci elektronicznej podpisuje się kwalifikowanym podpisem elektronicznym albo podpisem zaufanym”. Nie powstają tu więc wątpliwości odnośnie do tego czy w postępowaniu sądowo-administracyjnym można udzielić pełnomocnictwa w postaci elektronicznej. Nie jest jednak jasne, dlaczego pełnomocnictwa można udzielić w postaci elektronicznej wyłącznie pod warunkiem, że podpisano je kwalifikowanym podpisem elektronicznym albo podpisem zaufanym. Skoro dla zachowania warunku pisemności pisma wnoszonego w postaci elektronicznej wystarczające jest opatrzenie go podpisem osobistym, dlaczego dla pełnomocnictwa ustanowiono wymogi dalej idące? Warto tu też sięgnąć do art. 90 Ustawy, który stanowi, że „Ilekcroć w przepisach dotyczących wnoszenia wniosków i innych dokumentów do podmiotów publicznych zawartych w odrębnych ustawach jest mowa o wnoszeniu na piśmie albo pisemnie należy przez to rozumieć zarówno pisma utrwalone w postaci papierowej opatrzone podpisem własnoręczny, jak i pisma utrwalone w postaci elektronicznej opatrzone kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym lub podpisem osobistym”. Przepis ten ma charakter wyjaśniający

w przypadku, gdy z innych przepisów nie wynika, czy w danej sytuacji możliwe jest stworzenie pisma w postaci elektronicznej, podpisanie go podpisem równoważnym z podpisem własnoręcznym i w konsekwencji skorzystanie z możliwości załatwienia sprawy z wykorzystaniem usług rejestrowanego doręczenia elektronicznego.

Przejrzyste zasady postępowania wprowadzono w projektowanym art. 46 § 2a UPSA, wskazując wymogi dotyczące podpisania pisma wnoszonego w postaci elektronicznej. Powinno ona zostać podpisane przez stronę albo jej przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym. Wątpliwości budzi wszakże to, dlaczego wśród wymogów dla pisma wnoszonego w postaci elektronicznej w art. 46 § 2 a UPSA wymieniono adres skrzynki. Dalej w art. 46 § 2d wskazano, że jeżeli pismo, o którym mowa w § 2a, nie zawiera adresu skrzynki, sąd przyjmuje, że właściwym jest adres skrzynki wpisany do bazy adresów elektronicznych w rozumieniu art. 2 pkt 2 ustawy z dnia ... o elektronicznej doręczeniu oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. ...) albo adres skrzynki, z którego nadano pismo, a gdy wniesiono je w innej postaci zawiera ono żądanie, o którym mowa w § 2c, doręczenie pism przez sąd następuje na adres wskazany zgodnie z § 2, przy czym w pierwszym piśmie sąd poucza o warunku podania adresu skrzynki w żądaniu doręczania pism środkami komunikacji elektronicznej”. Nie wydaje się słuszne przyjęcie zasady, że sąd ustalając adres do doręczeń kieruje się przede wszystkim adresem skrzynki podanym w piśmie. Stosownie bowiem do założeń art. 21 ust. 2 Ustawy podstawowym źródłem dla podmiotów publicznych doręczających pisma powinna być baza adresów elektronicznych. W projektowanych przepisach UPSA ta zasada została zmodyfikowana.

Wątpliwości budzi 65 § 4 UPSA dotyczący doręczenia na adres skrzynki, w którym uznaje się je za skuteczne: 1) jeżeli zostanie wystawiony dowód otrzymania, o którym mowa w art. 8 ustawy z dnia ... o elektronicznej doręczeniu oraz o zmianie niektórych innych ustaw albo 2) po upływie czternastu dni, licząc od dnia wystawienia dowodu wysłania, o którym mowa w art. 8 ustawy z dnia ... o elektronicznej doręczeniu oraz o zmianie niektórych innych ustaw. Zmiany te budzą wątpliwości, jeżeli chodzi o tzw. fikcję doręczenia. Z projektowanych przepisów UPSA wynika bowiem, że nie

przewidziano próby dwukrotnego doręczenia. To oznacza, że podmioty, których adresy skrzynek są wpisane do bazy adresów elektronicznych będą zmuszone do ciągłego sprawdzania ich zawartości, aby uniknąć ewentualnych negatywnych konsekwencji zbyt późnego zapoznania się z treścią przesyłki. To zaś narusza gwarancje procesowe przysługujące stronom w postępowaniu sądowno-administracyjnym.

Wątpliwości budzi projektowane brzmienie art. 66 UPSA stosownie, do którego „W toku sprawy adwokaci, radcy prawni, doradcy podatkowi i rzecznicy patentowi doręczają sobie nawzajem pisma na adresy skrzynek”. Warto podkreślić, że w projektowanych zmianach art. 66 nadano mu tylko taką treść jak przytoczona wyżej. Wynika z tego, że ustawodawca wykluczył tym samym możliwość wzajemnego doręczania sobie pism przez wymienione w nim osoby w inny sposób niż na adres skrzynki. Propozycje zmian w tym zakresie należy ocenić krytycznie. Przepisy te są konsekwencją przepisów Ustawy, w których obowiązek posiadania skrzynek doręczeń wpisanych do bazy adresów elektronicznych nałożono np. na radców prawnych (art. 40). Przepisy te choć nie są objęte zakresem niniejszej opinii również należy ocenić krytycznie. Ich przyjęcie może bowiem prowadzić do sytuacji, w której radcy prawni zatrudnieni w kancelarii na podstawie umowy o pracę lub umów cywilnoprawnych będą musieli składać wnioski o utworzenie skrzynki doręczeń wpisanej do bazy adresów elektronicznych, która choć w założeniu miała im służyć wyłącznie do celów związanych z prowadzoną działalnością, będzie wykorzystywana także przez inne podmioty publiczne do doręczania im korespondencji w sprawach, które nie są związane z czynnościami pełnomocnika.

Dr hab. Ewa Galewska